

schen U en ons, telkens weer zulk een valsche tegenstelling wakker houdt, over „zelfonderzoek“.

Nog iets: wij hebben volgens U, den kerkelijken weg niet ten einde toe afgeloopen? Alweer: hoe durft gij ons zooiets te schrijven? Gij, die in 1943 reeds begonnen zijt, den kerkelijken weg op te breken? Gij, die het kerkrecht, dat den kerkelijken weg voorschrijft, met voeten getreden hebt? Wij hadden ons nog op een meerdere vergadering moeten beroepen? Weet gij dan niet meer, hoe Uw Synode zelf de kerk van Bergschenhoek geëxcommuniceerd heeft? Wat kon die kerk toen nog doen? Gij meldt 't ook direct aan de Hooge Overheid, in 1944, toen de Duitschers hier nog waren, om die kerk af te voeren van de lijst van Geref. Kerken, waar zij onder No. 200veel op voorkwam!! En gij, eerste onderteekenaar, ds. Weggemans, zijt gij vergeten, wat in Leiden gebeurd is? Hoe de bezwaarde broeders en zusters een Acte van Vrijmaking en Wederkeer, officieel bij den kerkeraad hebben ingediend! Niet een Acte van Afscheiding! Wij hebben daarop antwoord van den kerkeraad verwacht. Bij instemming van den kerkeraad hadden wij, met den steun van den kerkeraad door willen gaan naar de classis; bij niet instemming door den kerkeraad, hadden wij ook door willen gaan naar de classis en event. verder tot de Generale Synode van 1946. Maar welk antwoord kregen wij van den kerkeraad? „Gij moet Uw handteekening van onder die Acte terugnemen of anders zullen wij U royeeren van de ledenlijst der kerk“. Gij weet, dat wij die handteekeningen niet hebben teruggenomen; dat behoefden wij niet te doen; sterker, dat mochten wij niet doen! Daarvoor waren wij kerkleden! En toen?..... Toen zijn wij geschrapt van de ledenlijst der kerk! Mijn gezin ging eraf 3 April 1945! Wat kon ik toen nog verder gaan? Hadt gij ons de Acte niet reeds in Nov. 1944 teruggezonden, omdat daarop 7 namen voorkwamen van menschen, die geen leden der kerk waren? Wie waren die niet-leden? Weet gij niet meer, dat dat waren: ds. A. Veldman en de, aan de gereformeerde leer en kerkregering trouw gebleven 3 ouderlingen en 3 diakenen? Gij wildet dus dit stuk niet eens in behandeling nemen, o.a. wij die 7 namen erop stonden!

Nee, ds. Weggemans, de kerkelijke weg was ons door U afgesneden! Zijt gij dit vergeten? Dat komt meer voor..... O, ja: „het is ons achteraf gebleken, dat inderdaad in sommige gevallen de persoonlijke censuur, de afhouding van het Avondmaal, is toegepast“. Achteraf! Hm. In Leiden waren er ook gevallen; ik was er één van! Ter Generale Synode waren uit Leiden ds. H. A. Wiersinga en de scriba, S. Melse. Die hebben toen blijkbaar ook geen last gehad van vergeetachtigheid. En vermoedelijk meer met hen. Zou geen der andere synodeleden geweten hebben van ook maar één der gevallen, die ds. Doekes als „zwarte lijst“ gepubliceerd heeft? Ik liefel het niet te gelooven. Uw commissie „schaakt“ weer in dien zin, en gij weigert schuld te bekennen, dat gij een „vervolger“ van een deel der gemeente geweest zijt.

Ik ga eindigen.

Ik heb niet malsch geschreven; maar dat kon m.i. niet. Als van den synodocratischen kant geen andere brieven meer binnenkomen dan zulke, heeft het m.i. geen zin, verder te onderhandelen. Wij hebben geen behoefte aan verdoezelingen van de waarheid, maar daaraan, dat de zaken scherp gesteld worden.

O, zeker, als er ooit onderhandelingen komen, zal het begin niet malsch zijn; daarvoor is teveel gepasseerd. Teveel, dat niet in onze kleeren is blijven hangen, maar dat ons gegriefd heeft tot in merg en been. Maar goed, als wij, met voorbijgang van die zondige synoden der synodocraten, zien die arme schapen van misleiden, die in den waan gebracht zijn en nog steeds worden, dat zij nu werkelijk in het gereformeerde spoor loopen, en die wij willen houden voor geloovigen, en die bij ons hooren, zullen wij dóórgaan; al strijdt het ook tegen vleesch en bloed.

Wanneer zullen die arme schapen van Christus' kudde eens den moed grijpen, zich andere leidlieden te gaan kiezen?

P. JASPERSE.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

DE ERNST DER SAMENWERKING.

Een aantal broeders, leden onzer kerken, die tevens deel uitmaken van de Chr. Vakbeweging, hebben zich in hun kring over bovenstaand onderwerp beraden. Zij werden bij deze bespreking voorgelicht door br. A. A. Basoski, die een inleiding over dit onderwerp hield. Men meende, dat het woord van br. B. in breder kring diende bekend te worden en heeft daarom besloten tot uitgifte van diens referaat. De brs H. Oudekerk en H. J. Vermeulen hebben aan de hun gegeven opdracht uitvoering gegeven en voor mij ligt nu dit referaat. Voor de toezending ben ik zeer dankbaar.

Met oprechte belangstelling heb ik van dit referaat kennis genomen. De daarin besproken aangelegenheid heeft immers ook mijn volle aandacht. Als bewijs van belangstelling voor wat br. B. hier te berde brengt wil ik dan ook een bespreking er aan wijden. En tegelijk drijft mij de hartelijke begeerte om zoo samen te vinden den weg in de vragen en moeilijkheden, waarin de Heere ons vandaag door de genade van de vrijmaking heeft willen brengen. We hebben toch allen één begeerte: in alles den Heere welbehagelijk te zijn. Br. B. is voor samenwerking. Hij voert daarvoor een achttal argumenten aan. Of liever argumenten kan men ze eigenlijk niet noemen. 't Zijn meer stellingen. Ik wil nu wat br. B. in zijn uiteenzettingen van die stellingen zegt toetsen. Het zal dan wel blijken, dat niet elke uiteenzetting van elke stelling een breede bespreking vraagt, omdat wat in voorafgaande bespreking is gezegd, reeds raakt wat in een volgende uiteenzetting van een of meer stellingen is gezegd. Bij voorbaat wil ik reeds zeggen, dat ik twee hoofdbezwaren heb tegen wat door br. B. wordt betoogd, om voor samenwerking te pleiten. Het eerste is, dat hij m.i. de kerk, ik wil niet zeggen niet ziet, maar wel niet tot haar recht doet komen in de kwestie van de samenwerking. En het tweede is, dat ik het door hem aangevoerde Schriftbewijs niet verantwoord acht.

1. Zijn eerste argument formuleert br. B. aldus: de groote vraag is waar de H. S. mij verplicht de consequentie te trekken voor anderen.

Br. B. laat aan zijn argumenten-reeks vooraf gaan een weergave van de bezwaren, die tegen de samenwerking door velen in onzen kring worden aangevoerd. Hij zegt dan: „wij weten allen wat er gebeurd is in de Geref. Kerken. Men heeft het op drie synodes aangedurfd en de kerkeraden zijn daarin gevolgd om een menschelijk systeem te stellen boven Gods Woord. En daarna heeft men met de sleutelmacht die aan de kerk is toevertrouwd ons buitengesloten. En buitensluiten wil naar de Schrift zeggen: buiten het Koninkrijk Gods plaatsen. Als zij consequent waren, moesten zij weigeren met ons samen te werken, als ze tenminste nog weten wat kerkelijke tucht is. Maar dit is het benauwende, dat men den kerkelijken stijl kwijt is en dat men niet meer kerkelijk denkt. Men heeft de kerk verlaagd tot een vereniging. Als men het met de besluiten niet eens is dan wordt gezegd, dat men dan maar uit het kerkverband moet treden en daarmee toont men aan, dat men afgezaakt is tot een vereniging, want men maakt geen ernst meer met de belijdenis dat men zich bij de ware kerk moet voegen“.

Blijkbaar deelt br. B. de opvatting, die boven is omschreven, want hij leidt de bespreking van zijn eerste stelling in met de woorden: „de consequentie, die men op grond van Gods Woord en de belijdenis moest trekken, trekt men niet. Men is geen kerk, maar een vereniging. Men moest ons buiten het Koninkrijk der hemelen plaatsen, maar men doet het niet en zegt dat 't alleen een kwestie van orde is“. Br. B. stelt dan deze vraag: waar verplicht mij de H. S. de consequentie voor anderen te trekken? Dit zal men toch allereerst moeten aantoonen. — Naar de meening van br. B. verplicht de H. S. daartoe niet. Als Schriftbewijs voor zijn meening verwijst hij dan naar Marc. 9:38—40.

Hier nu rijst mijn bezwaar tegen het door br. B. aangevoerde Schriftbewijs. Het is m.i. niet verantwoord. Behelst Marc. 9:38—40 inderdaad de voor immer normerende uitspraak, dat we niet de consequentie mogen trekken voor anderen? Of hebben we hier te doen met een uitspraak des Heeren welke, in verband met een bepaald geval toen, slechts betrekking heeft op een bepaalde situatie van de kerk in wording-toen?

In elk geval zijn we niet klaar met een eenvoudig citaat uit de Korte Verklaring zonder meer. Er moeten ook bij dezen tekst allerlei dingen in rekening gebracht worden, welke voor 't goed verstaan onmisbaar zijn. Br. B. laat deze dingen echter achterwege. Eén van de dingen, die voor de verklaring van een tekstwoord van groote beteekenis zijn is b.v. het verband waarin het staat. Dit verband is in Marc. 9 en Luc. 9 eerder. Prof. Greijdanus, de zoo voorzichtige exegeet, zegt in zijn verklaring van het Evangelie naar Lucas (in de K. V.): uit 's Heeren woord in vs 48 schijnt Joh. aanleiding genomen te hebben om deze mededeeling te doen. Althans laat Luc. niet alleen dit spreken van Joh. terstond op dat des Heeren in vs 48 volgen, vgl. ook Marcus 9:33—40, maar doet dat ook met de woorden: Joh. echter antwoordende zeide. Daarmede legt hij verband of drukt hij uit, dat er verband was. Mogelijk heeft Joh. aldus geredeneerd: om aldus aangenomen te mogen en te moeten worden, moet men des Heeren discipel zijn, en dat toonen in het volgen van den Heere. Deze man volgt den Heere niet, is dus zijn discipel niet, mag daarom ook niet optreden met Zijnen naam om krachten daarin te werken en duivelen uit te werpen. In zijn groote commentaar over het Evangelie naar Lucas (uitgave Botenburg) schrijft hij in gelijken zin: „..... dat Joh. dit zeide in verband met 's Heeren woord in vs 48. De Heere had gezegd, ook de geringsten Zijner disci-

pelen of geloovigen en dienaren aan te nemen. Dat werd door God genadig hoog gewaardeerd. Joh. zal nu willen zeggen: maar om aangenomen te kunnen worden moeten zij ook uwe discipelen zijn. En dat moet toch hierin uitkomen, dat zij met ons U volgen. Dat laatste deed deze man niet. En dus moesten wij hem immers tegenstaan“.

Wat nu vervolgens betreft dat „kwaad van hem spreken“, prof. Greijdanus merkt daarover in de K.V. het volgende op: „door zijn wonderwerken van heil of genezing in 's Heeren naam was hij verhinderd terstond of spoedig daarop den Heere als een valschen profeet of werker van het kwade voor te stellen. Met dat uitwerpen van duivelen in 's Heeren naam stelde deze man zich aan den kant des Heeren, en daarmede ook aan dien der discipelen, al sloot hij zich niet bij hen aan in hun volgen van den Heere“.

Het is dus wel duidelijk, dat het verband aan dezen tekst een bepaalde kleur geeft. Vervolgens is het ook noodzakelijk die Schriftuurplaatsen te controleren en te raadplegen, welke een soortgelijken inhoud hebben, in dezelfde richting wijzen enz. Ik denk hierbij aan Matth. 12:30 en Luc. 11:23. Daaruit blijkt wel duidelijk, dat de groote en beslissende zaak waarom het ten aanzien van den Heere Jezus gaat is, dat men „met“ Christus zijn moet en „met Hem moet vergaderen“. Wat de Heere in Marc. 9 en Luc. 9 zegt maakt dan duidelijk, dat in de toenmalige situatie van de wordende-kerk het „met-Hem-zijn“ niet gebonden was aan het volgen van den Heere Jezus, zooals de discipelen dat krachtens hun bijzondere roeping door den Heere deden en moesten doen. Het monopolie van het „met-Hem-zijn“ was in de nog ongeorganiseerde kerk niet gelegen in het Hem-volgen als de discipelen. De man uit Marc. 9 was wel „met Hem“, al had hij zich niet aangesloten bij de discipelen in hun volgen van den Heere. Ook „vergaderde“ hij met Hem, gelijk dat bleek in het krachten doen in Zijn naam. Dit mocht hem daarom niet verboden worden, omdat hij dit deed door het geloof in Hem, en dat geloof bleek hieruit, dat hij ook niet spoedig kwaad van Hem zou kunnen spreken.

Tenslotte moet ook in rekening gebracht worden, dat de Heere ook nog spreekt van een valsche krachten doen in Zijn naam: velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in Uwen naam geprofeteerd, en in Uwen Naam booze geesten uitgeworpen, en in Uwen naam vele krachten gedaan? En dan zal ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der ongerechtigheid (Matth. 7:21). Er zullen er dus ook zijn, die in Zijn naam krachten doen, maar metterdaad toch niet „met-Hem-zijn“ en dus niet „met-Hem-vergaderen“, doch „tegen-Hem-zijn“ en „verstrooten“.

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat het door br. B. aangehaalde woord uit Marc. 9 niet te gebruiken is om te bewijzen dat de H. S. ons niet verplicht de consequentie voor anderen te trekken. Het is niet meer dan een uitspraak des Heeren in een toenmalige situatie van de wordende kerk des Nieuwen Testaments. De conclusie, welke br. B. dan ook uit dit tekstwoord trekt ten aanzien van de samenwerking is dan ook zeer gewaagd. Hij zegt n.l.: als zij (n.l. de synodocraten) voor velen arbeid in het Koninkrijk Gods rechte lijnen trekken naar de H. S., dan mag ons dit een reden zijn met hen samen te werken. In het midden latend, dat het sterk gekleurde „krachten doen“ in den naam des Heeren door hem wordt vervaagd tot rechte lijnen trekken naar de H. S., zou ik, als ik dezen tekst ging hanteren op de wijze van br. B. met evenveel recht kunnen zeggen, dat de Heere hier het pleit voert voor gescheiden optreden en voor niet samenwerken. Wat ik niet graag zou willen beweren. Overigens geloof ik, dat br. B. niet ontkomen is aan de heerschappij van het „samenwerkingschema“. Ik verwijt hem dat niet. Ik weet zelf maar al te goed welk een macht onze zoo vertrouwde schemata over ons hebben. We zijn a.h.w. in ze ontvangen en geboren, ze zijn ons vleesch en bloed geworden. We weten niet beter of het behoort zoo. Ze oefenen vaak meer macht over ons dan we ons bewust zijn. En trots onze beste bedoelingen brengen ze ons ook tot een Schriftgebruik, dat niet verantwoord is en ons schema in de kaart speelt.

Mijn tweede bezwaar tegen de eerste door br. B. aangevoerde stelling is, dat hij de kerk niet tot haar recht doet komen.

Ik wil beginnen met de opmerking, dat de door hem blijkbaar aanvaarde tegenstelling: kerk — vereniging ten aanzien van verleden en heden der Geref. kerken niet juist geacht moet worden. Het is juist als we ons houden aan het spraakgebruik der belijdenis ten deze. In art. 29 maakt de N.G.B. de tegenstelling geheel anders, n.l.: ware kerk — valsche kerk. Wat — om alleen bij dit punt te blijven — de tuchttoefening der valsche kerk aangaat, zegt zij, dat deze vervolgt degenen die heilig leven naar het Woord Gods, en die haar bestraffen over hare gierigheid, gebreken en afgoderijen. Als kerk des ongeloofs is zij daarin wereldgelijkvormig, heeft zij daarin aangenomen de orde dezer wereld, want de wereld vervolgt degenen die heilig leven naar het Woord Gods. Hadden de synodocratische kerken zich verlaagd tot een vereeniging dan was het zoo eenvoudig als br. B. zegt: een roeyment, dat men naast zich neerlegt. Maar het ligt zoo

niet. Deze zulk een w leven naar sing, afzett het H. Avc sluiting uit de zonden

In die ti immers leven naar nifesteerde breuk. Me telijke ge maar een len kerk, u ware kerk. tentie van naam des richte. Er valsche gev mij neer, k gen. Want kerk heb l h a r t i g delijk te

In haar leed ik een des verbor ik mijn an het Woort haar verv — om we haar elget Woord ha lijk weten haar de voorhoude Als ik he nooit was baar ben me deed. delijkheid tens die heidsbese genezing antwoord kerk van haar tucl de profet tie uit t verharde lijke besl

Nu, wa die zich. vrijgema werken en onver zoo zij d deze tucl te doen. het feit, kon, doo ons beke is het d lijk als iegelijk zagt: een ik ook r vraag: e wie u z woond s zien, no niet alle zonde b sterven? Maanda; zitten g alles wa dóór ge hen stau met hei dien vo werking een gru men he onveran antwoot Niet, o wilt zo len de den stj

Want moet ir En de : stijl va te brer het lev dan de samenv maken dergen